

jelentkezésére (113–56). Az eddig elfogadott nézettel szemben, amely az európai személynevek nagyszámú jelenlétét hangsúlyozta, s ezt azzal magyarázta, hogy az angol-szász királyok a kontinensről hívták be a pénzverőket, a szerző arra a következtetésre jut, hogy az európai névanyag aránya az egyéb eredetű személynevekhez képest nem kimagasló. Ezért úgy véli, hogy a kontinensről gazdasági bevándorlóként érkező, a viking pusztítások után éppen épülőben lévő angliai városokban szerencsét próbáló kereskedők, iparosok egy része végül pénzverőként tudott érvényesülni, s az ő nevükkel találkozhatunk a fennmaradt érmeiken.

Beszámoló. – A kötet rövid beszámolót tesz közzé a folyóiratot kiadó SNSBI tizennyolcadik tudományos konferenciájának (Falmouth, 2009. április 27–30.) eseményeiről (157–8).

Nekrológok. – A két nekrológ Margaret Gelling és Karl Inge Sandred helynévtani munkásságát méltatja (159–64).

Recenziók. – A rovatban egy skót névtani folyóirat első kötetéről; Wales helyneveinek szótáráról; egy, a brit és ír helynevek nyelvi kapcsolatát tárgyaló konferencia előadásait tartalmazó kötetről; a Durham Cathedral Priory kolostorban készített „Liber Vitae” című könyvnek a háromkötetes forráskiadásáról; az angol családnévfelmérés újabb eredményeit közreadó, az északi területek családneveit ismertető munkáról; az angol-szász korszak pénzverdéivel, érméivel foglalkozó két műről; valamint egy Durham megye helyneveit tárgyaló kötetről olvashatunk értékelő ismertetéseket (165–93).

Bibliográfia. – A kötet a 2008-ban megjelent, Nagy-Britannia és Írország tulajdonneveivel (is) foglalkozó, főként angol, kisebb részben német és svéd nyelvű történelmi, filológiai, névtani (utóbbin belül forrásanyagot megjelentető, módszertani kérdéseket tárgyaló, személy-, hely- és középkori írói neveket feldolgozó) kiadványok, tanulmányok, recenziók CAROLE HOUGH által összeállított bibliográfiájával zárul (195–207).

BÖLCSKEI ANDREA

ACTA ONOMASTICA 50. (2009)

Főszerkesztő: MILAN HARVALÍK

Ústav pro jazyk český AV ČR, Praha, 2009. 272 lap

1. A cseh névtani folyóirat legutóbbi száma 15, a névtan különböző területeit tárgyaló **tanulmányt** tartalmaz, melyek mindegyikét angol nyelvű összefoglaló kíséri. – A cikkek meghatározó része **helynévtani** témájú, illetve vonatkozású. V. BLAŽEK a **třeb* elemet tartalmazó, különböző (személynévi, illetve községi) eredetre visszavezethető cseh helynevek kérdését tárgyalja, adattári rész kíséretében (48–62). J. DAVID az 1955-ben született, emlékállítási célú *Havířov* városnév keletkezését, az egykori pályázatra érkezett javaslatokat és azok helynévrendszertani tanulságait elemzi, kitérve a szocialista város hasonló ideológiát tükröző utcanévanyagára is (63–79). Z. JISKRA nyugat-csehországi ásványvízforrások neveivel foglalkozik (102–7). S. KLOFEROVÁ a *cíp*, *cvik(l)* és *klín* (bizonyos formájú földdarabra utaló) névelemet tartalmazó csehországi helynevek elterjedését elemzi (117–28). V. LÁBUS egy észak-csehországi folyónak és forrásainak az elnevezéseivel, névváltozataival foglalkozik (143–51). L. OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ a személynevekből keletkezett

cseh helynevek képzőit érintő változási típusokat tárgyalja (158–61). P. ŠTĚPAN a T-típusú képzőkkel alkotott melléknevek állományát elemzi a csehországi mikrotoponimák körében (176–88). – **Személynevekkel** foglalkozó tanulmányok kisebb számban találhatóak a kötetben. M. KAZÍK a Trencsén megyei Ótura (Stará Turá) 1910-től napjainkig tartó női keresztnévdivatjának alakulását mutatja be; a névanyagban magyar, illetve magyar írásmódú nevek (*Timea, Viktória*) is akadnak (108–16). D. KOPERTOWSKA a betlehemi istálló központi alakjainak: Jézusnak és Máriának a megnevezéseit vizsgálja a lengyel karácsonyi énekek szövegeiben (129–42). P. HOLÁ szakdolgozati munkájának részeként egy csehországi régió 18. századi keresztnévadásának motivációs rendszerét igyekszik feltárni (189–95). – **Egyéb névtípusokat** is több írás tárgyal. L. GARANČOVSKÁ a nemzetközi szakirodalomban gyakorta *krematonimá*-nak nevezett névtípussal ('a dolgok nevei'; többek közt az intézménynevek, márkanevek, címek, járművek, díjak, ünnepek stb. neveinek összefoglalására) foglalkozik; meghatározásának problémáit, klasszifikációjának lehetőségeit tárgyalja, mások rendszerezéseinek áttekintését követően saját javaslattal felépítést vizsgálja a Trencsén megyei nagybiccei uradalom nyilvántartásai alapján (152–7). – Két tanulmány témája az **írói névadás**. Ž. DVOŘÁKOVÁ városi helynevek (urbanonimák) irodalmi művekben való szerepét tárgyalja, a valós helynév valós világban (*Baker Street*), fiktív helynév valós világban (*Rue Morgue, Diagon Alley*) és a fiktív helynév fiktív világban (a korongvilágbeli Ankh-Morpork utcái) típusainak bemutatásával (80–7). J. STEINEROVÁ egy 20. századi cseh költő, Kostohryz egyik költeményének neveit és ezeknek az egyedi költői világ megteremtésében játszott szerepét kutatja (162–75). – A folyóirat egyetlen nem szláv nyelvű tanulmánya, P. ANREITER német nyelvű írása egy tiroli bányászattörténeti – inter-, illetve multidiszciplináris – kutatási projekt névtani vonatkozásaival foglalkozik: a bányászati tevékenység hely- és családnévi nyomait vizsgálja, megállapítva egyúttal azt, hogy a legkorábbi vonatkozó nyelvi emlékek mind német eredetűek (7–47).

2. Az Ismertetések (196–223) között 9 szláv (cseh, szlovák, ukrán), illetve nem szláv (olasz, német, magyar) nyelvű névtani, vagy legalábbis névtani vonatkozású szakmunka bemutatását találjuk. Itt olvasható Fehértói Katalin „Árpád-kori személynévtár” című művének részletező ismertetése német nyelven, VINCZE LÁSZLÓnak köszönhetően (218–23). – A **Krónika** rovat elsősorban a szláv tulajdonnevek jeles kutatóinak személyéhez kötődő megemlékezéseket, évfordulós köszöntőket tartalmaz (224–41). – A Névtani Értesítő **Műhely** rovatának megfelelő rovatot egy összeállítás nyitja, mely az elmúlt időszak egyes névtani eseményeiről számol be, valamint névtani vonatkozású hírekkel, megjegyzésekkel szolgál az olvasóknak (242–50). Ezt követően a brünni Masaryk Egyetem bölcsészkarán folyó névtani oktatómunkáról (250–4), valamint a cseh irodalmi lexikon újabb kiadása kapcsán az álnevek problematikájáról olvashatunk egy-egy rövidebb írást (254–5). – A folyóirat rovatait egy bibliográfiai rész, ezúttal a brünni egyetemen készült, a morvaországi és sziléziai mikrotoponimákat feldolgozó munkák adattára zárja (256–62). Ezt még a szokásos részek (szerzőknek szóló tájékoztató, a szerkesztőségbe érkezett kiadványok listája) követik. – Az itt tárgyalt rovatok, írások a tartalomjegyzékben angol címmel is megtalálhatók, absztraktok azonban nem foglalják össze tartalmukat.